

UCHWAŁA NR 119.X.2019

RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 11 kwietnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Częstochowa na lata 2019-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 10 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.)

Rada Miasta Częstochowy uchwala:

§ 1. Przyjąć Program Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Częstochowa na lata 2019-2020, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Częstochowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Częstochowy

Zdzisław Wolski

Załącznik do uchwały Nr 119.X.2019
Rady Miasta Częstochowy
z dnia 11 kwietnia 2019 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W MIEŚCIE CZĘSTOCHOWA NA LATA 2019-2020

Wstęp

Narkomania czyli „stałe lub okresowe używanie w celach niemedyceńskich środków uzależniających np. heroiny, kokainy lub środków halucynogennych, np. meskaliny, LSD, niebezpieczeństwo wystąpienia narkomanii, jej przebieg i następstwa są zależne od wywołującego środka, niekiedy nazwą tą określa się też różnego typu lekozależności.” Jest to problem wielosektorowy obejmujący zarówno opiekę zdrowotną, oświatę, pomoc społeczną, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służby celne jak i środki masowego przekazu.

W ciągu ostatnich lat rynek narkotykowy z dnia na dzień rozwija się coraz bardziej dynamicznie przez co utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, pomimo poprawy dostępności leczenia i ograniczenia używania narkotyków drogą iniekcji u osób rozpoczynających używanie heroiny, kokainy lub konopi indyjskich. Technologia, internet i ich szybki rozwój jest idealnym mechanizmem do szybkiego upowszechniania nowych trendów jak i anonimowego rynku o ogólnoświatowym zasięgu. Niezwykle istotne jest przeciwdziałanie temu zjawisku. Opracowany Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Częstochowy na lata 2019 – 2022 jest kontynuacją działań już realizowanych w oparciu o dotychczasowy program. Opiera się on na współpracy i integracji działań przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych.

Program Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Częstochowa uwzględnia następujące zapisy:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, która reguluje mechanizmy ograniczenia szkód społecznych i zdrowotnych przyjmowania narkotyków poprzez działania edukacyjne, wychowawcze i informacyjne oraz zapobiegawcze,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program przeciwdziałania narkomanii w województwie śląskim na lata 2017-2020,
- Strategia Antynarkotykowa Unii Europejskiej na lata 2013-2020, która ma na celu „przyczynienie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia, dobrobytu i spójności społecznej poprzez uzupełnienie działań Państw Członkowskich skierowanych na zapobieganie i ograniczenie spożycia narkotyków, uzależnienia oraz szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków”,
- badanie „Używanie środków psychoaktywnych i innych substancji uzależniających przez uczniów częstochowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych” opracowane przez Centrum Profilaktyki i Reedukacji „Aterier” na zlecenie Urzędu Miasta Częstochowy.

Program Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Częstochowa na lata 2019-2020 przedstawia aktualną diagnozę zjawiska narkomanii w Unii Europejskiej, w kraju oraz w mieście Częstochowa. Następnie diagnozuje obszary problemowe i określa cele oraz zadania, które będą podejmowane przez realizatorów programu. Elementem programu jest również system monitoringu i ewaluacji w celu oceny podejmowanych zadań i ich skuteczności.

I. Podstawy prawne programu

Dokument stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Częstochowy na lata 2014-2020” . Na jego treść mają wpływ następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r.,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 18 marca 1985 r. o państwowej inspekcji sanitarnej.

II. Diagnoza zjawiska narkomanii:

1. W Unii Europejskiej zdiagnozowano na podstawie EMCDDA z danych statystycznych z 2018 roku

http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/8585/20181816_TDAT18001PLN_PDF.pdf

2. W Polsce

- Zdiagnozowano na podstawie raportu ESPAD – narkotyki z 2015 roku
- Raport NIK o przeciwdziałaniu sprzedaży dopalaczy

3. W Częstochowie

- Dane pozyskane z podmiotów realizujących program, w tym:

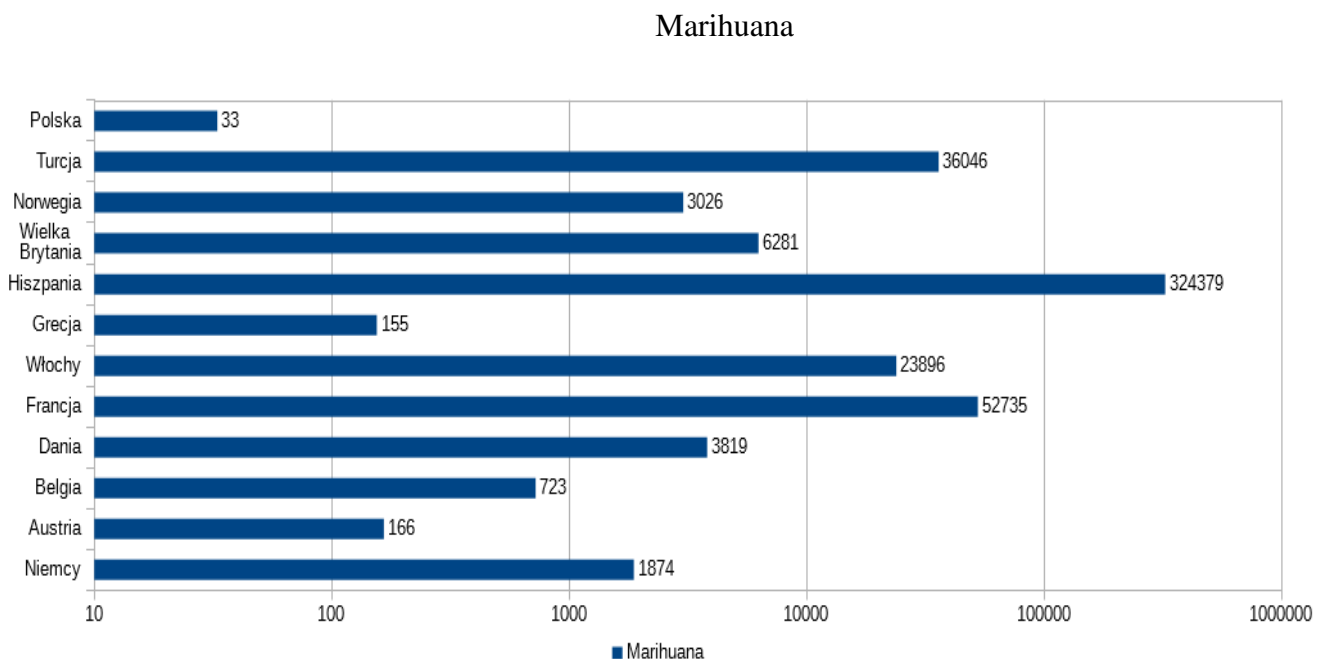
- Komenda Miejska Policji,
- Straż Miejska,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

1. UNIA EUROPEJSKA

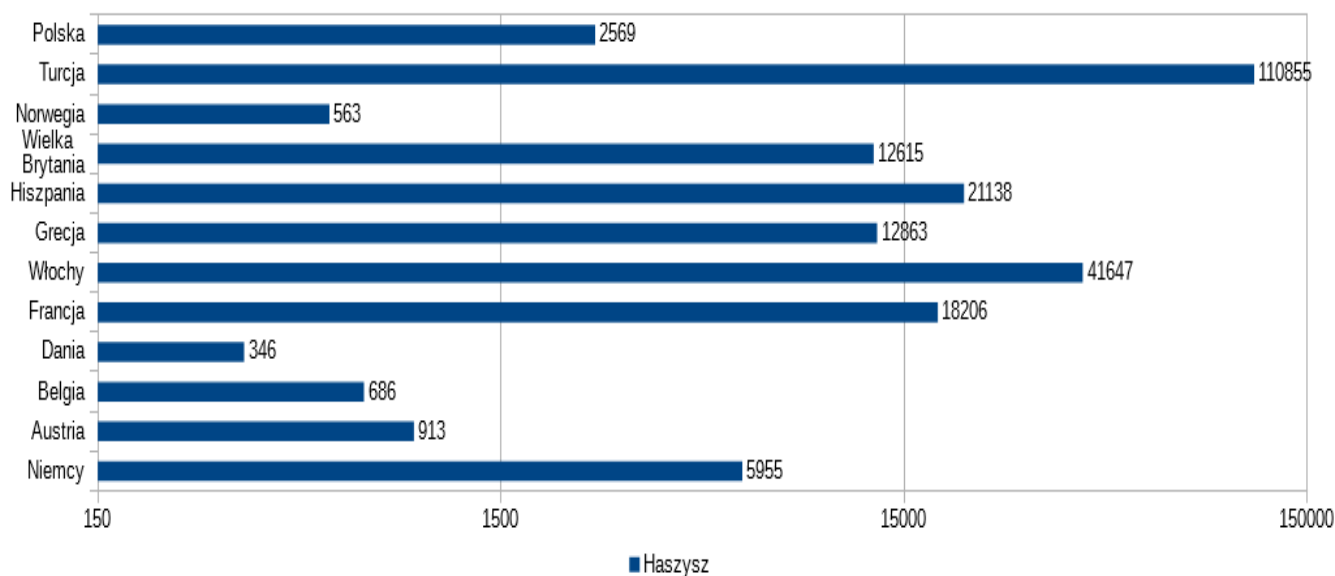
Rynek narkotykowy na terenie Unii Europejskiej jest urozmaicony jednak do najczęściej stosowanych i rozpowszechnianych nielegalnych substancji należą:

- Konopie indyjskie – od początku XXI wieku w Europie odnotowuje się stały wzrost ich użycia we wszystkich grupach wiekowych. Szacuje się że w 2017 roku około 87,6 mln dorosłych Europejczyków między 15 a 64 rokiem życia przynajmniej eksperymentowało z konopiami indyjskimi z czego około 9,8 mln to osoby między 15 a 24 rokiem życia. Średni wiek pierwszego użycia na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymuje się na tym samym poziomie i przypada na 16 rok życia. Wśród ankietowanych aż 55% przyznaje że używa codziennie, 21% ankietowanych od dwóch do sześciu razy w tygodniu, 10% raz na tydzień natomiast 14% ankietowanych okazjonalnie. Po konopie indyjskie częściej sięgają mężczyźni niż kobiety.

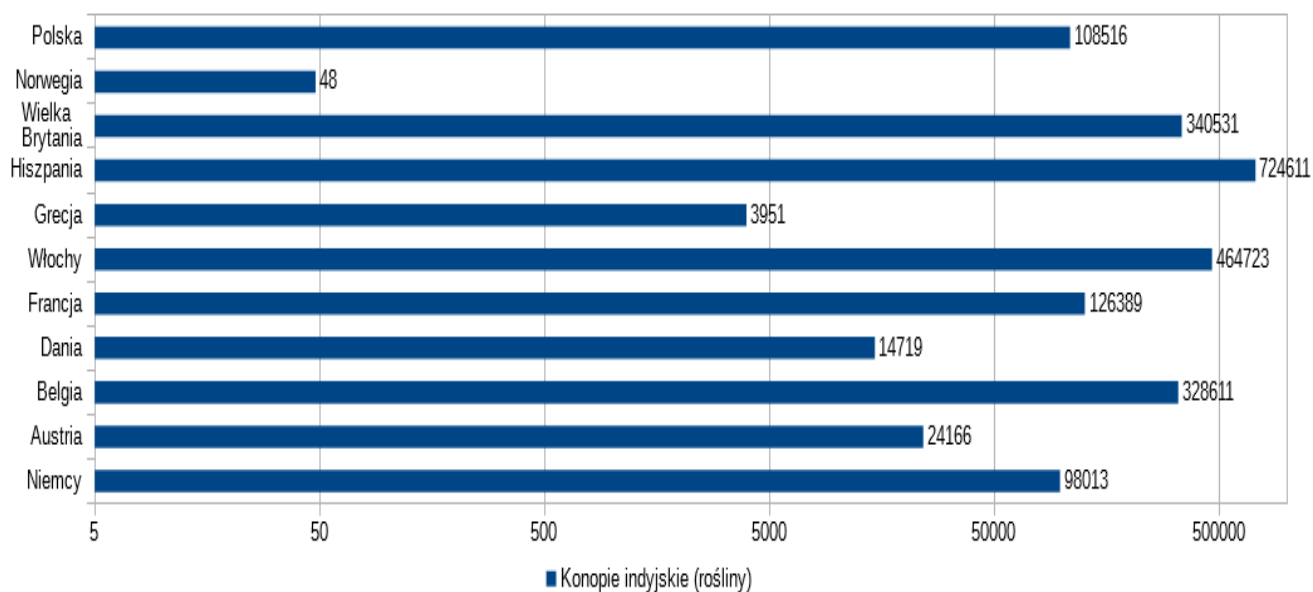
konfiskaty Marihuany, Haszyszu i Konopi Indyjskich (roślin) w kilogramach

Haszysz

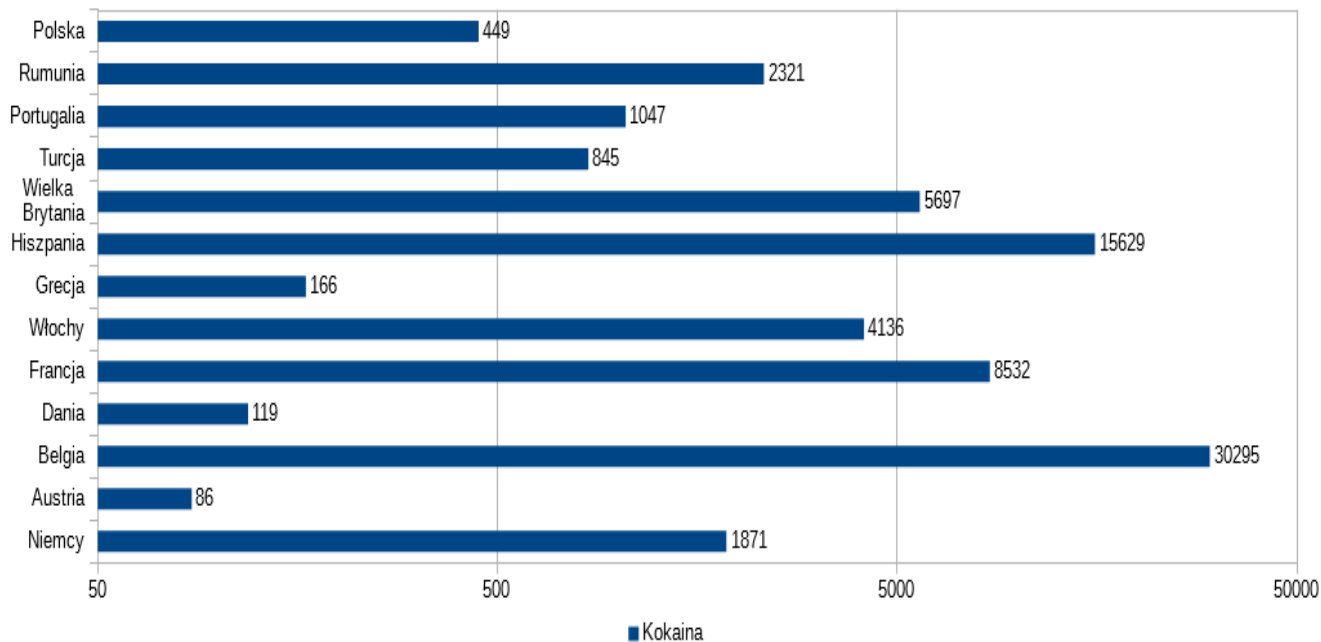

Konopie indyjskie (rośliny)

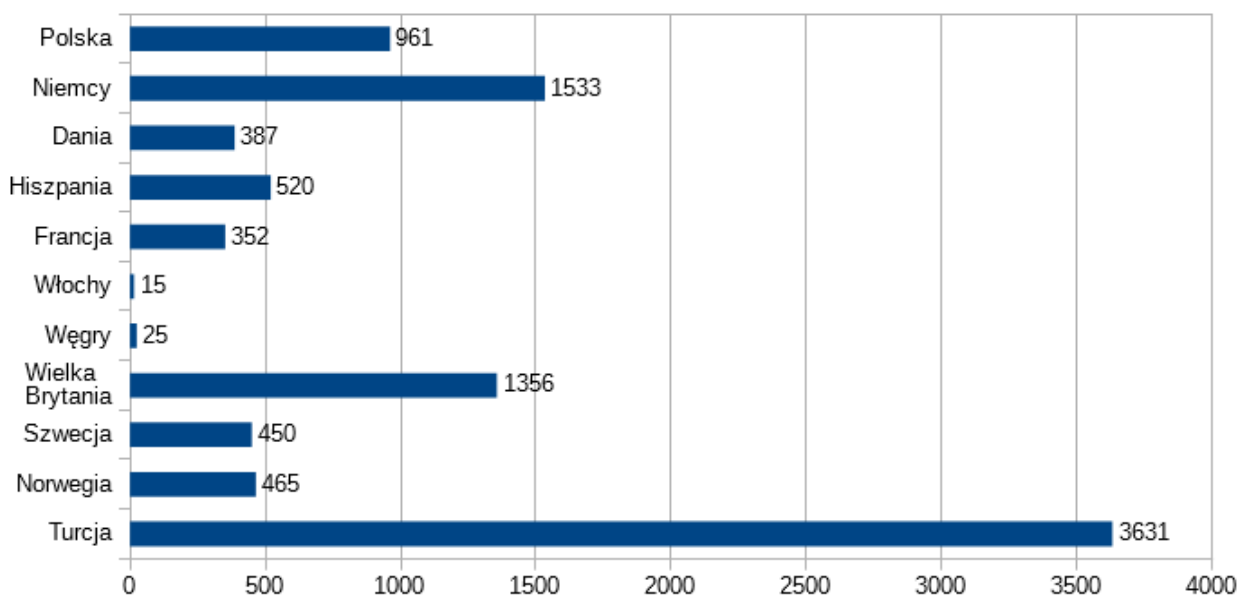
- Kokaina – najczęściej stosowana nielegalna substancja pobudzająca w Europie. Szacuje się że w roku 2017 około 2,3mln osób w wieku od 15 do 34 roku życia regularnie zażywały narkotyk. Osoby regularnie przyjmujące kokainę możemy podzielić na dwie grupy. Pierwsza grupa to osoby które „rekreacyjnie wciągają sproszkowaną kokainę (chlorowodorek kokainy) przez nos i są lepiej zintegrowane ze społeczeństwem”, natomiast druga grupa to osoby „zmarginalizowane społecznie, wstrzykujące sobie kokainę lub palą crack”. Średni wiek osób w

momencie pierwszego użycia kokainy to 23 lata, porównując do wyników z lat wcześniejszych można zauważyć że utrzymuje się on na równym poziomie. Wśród badanych 24% stosuje kokainę codziennie, 35% od dwóch do sześciu razy w tygodniu.

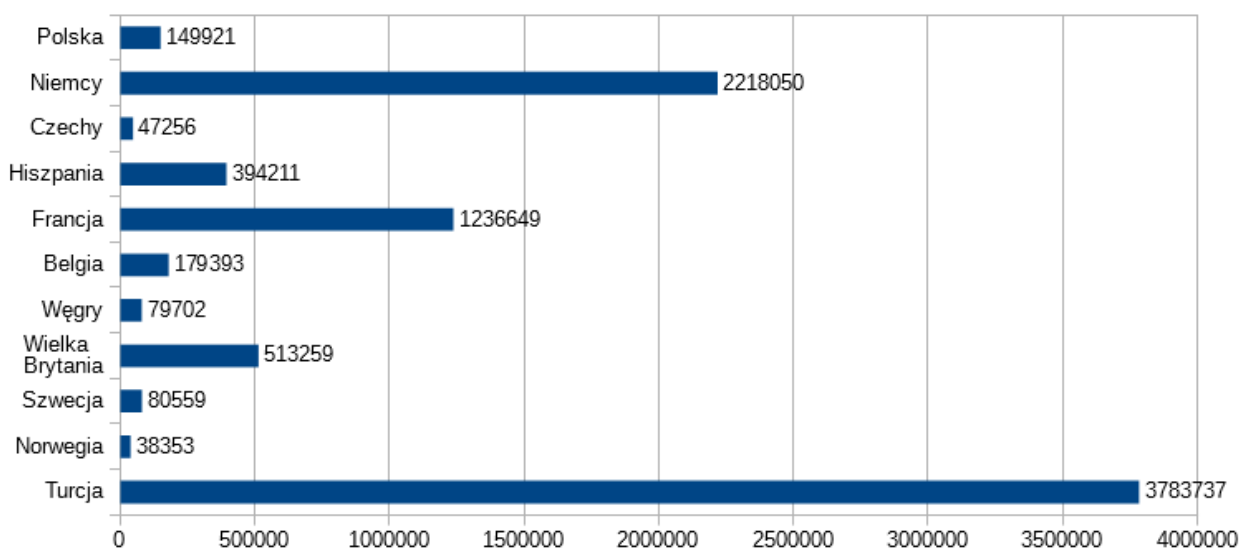

Syntetyczne narkotyki pobudzające – do najczęściej zażywanych narkotyków syntetycznych w Europie należą amfetamina i ecstasy.

Amfetamina jak i metamfetamina stosowana jest w wielu krajach, można przyjmować je drogą doustną lub wciągać przez nos, bądź w sposób ryzykowny i powszechny wstrzykując. Metamfetaminę można również palić ale jest to sposób rzadko odnotowywany w Europie. Szacuje się że około 12mln dorosłych Europejczyków w wieku między 15 a 64 rokiem życia próbowało amfetaminy bądź metamfetaminy, natomiast średni wiek w momencie pierwszego użycia to 20 rok życia. Według badań 34% ankietowanych przyjmuje amfetaminę codziennie, 33% od dwóch do sześciu razy w tygodniu, 12% raz w tygodniu a 21% ankietowanych osób używa jej okazjonalnie. MDMA czyli 3,4-metylenodioksymetamfetamina jest narkotykiem przyjmowanym w postaci tabletek zwanych ecstasy, jak i również w formie kryształów i proszku. Szacuje się że 13,5 mln Europejczyków w wieku między 15 a 64 rokiem życia próbowało ecstasy.

konfiskaty Amfetaminy w kilogramach

konfiskaty tabletek MDMA w kilogramach

- Nowe substancje psychoaktywne „dopalacze” - coraz częściej w Europie występują nowe substancje psychoaktywne tworzone w taki sposób, by skutki ich zażycia były jak najbardziej zbliżone do tych jakie są po spożyciu substancji objętych kontrolą narkotyków. Nowe substancje psychoaktywne to między innymi syntetyczne opioidy, kannabinoidy i katynony powodujące w Europie wiele poważnych problemów zdrowotnych i stanowią wielkie wyzwanie dla polityki

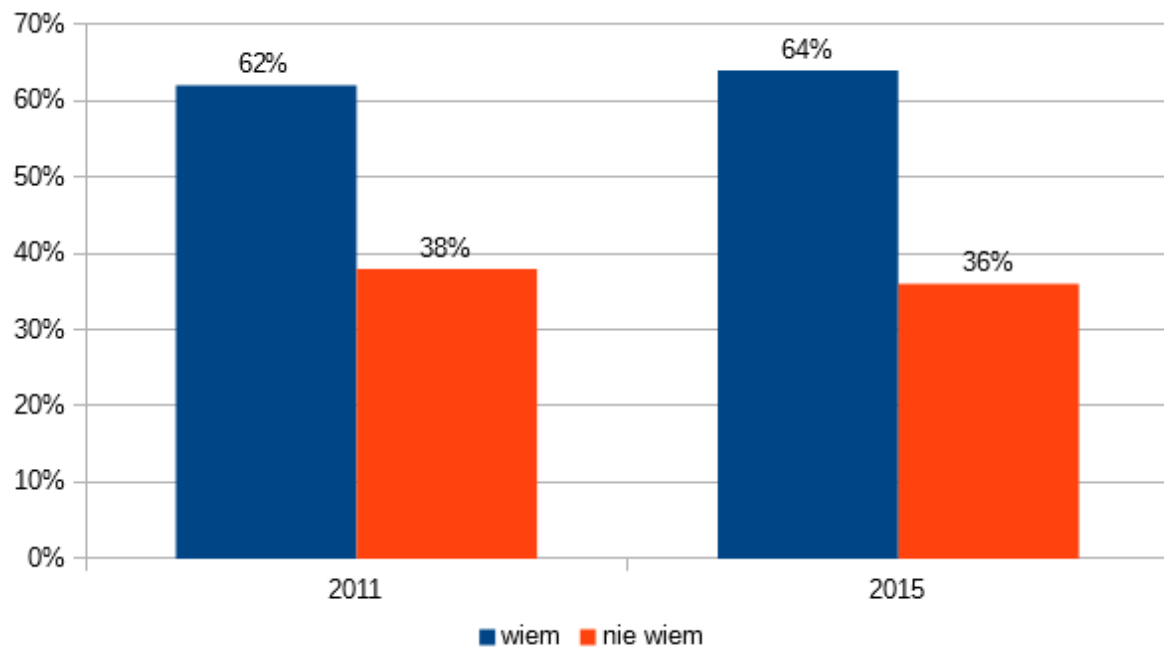
narkotykowej.

Rynek tych narkotyków jest podzielony pod względem sprzedaży na „substancje które sprzedaje się bezpośrednio na rynku nielegalnych narkotyków” jak i te które dostępne są w ogólnej sprzedaży („legal high”) czyli tak zwane dopalacze. Ze względu na tempo pojawiania się nowych substancji bardzo szybko zachodzą zmiany w tym obszarze, jak również coraz liczniejsza jest grupa zgłaszanych substancji psychoaktywnych z mniej znanych i nieokreślonych grup chemicznych. W związku z różnorodnością mieszanek substancji dostępnych na rynku a brakiem danych farmakologicznych i toksykologicznych stanowi to problem z przewidzeniem skutków długoterminowych dla zdrowia i życia osób je zażywających. Dane spływające na temat tych substancji coraz częściej wskazują na problemy zdrowotne wymagające leczenia oraz odnotowuje się również przypadki śmiertelne.

2. POLSKA

Zwiększający się popyt na substancje psychoaktywne w Polsce jak i w całej Europie spowodował większą podaż a zarazem spadek cen. Narkotyki stały się łatwiej dostępne, ich różnorodność zachęca wielu do testowania rozmaitych substancji a nawet ich mieszania co niesie ze sobą negatywne skutki dla zdrowia i życia. Polska jest krajem który wraz z Holandią i Belgią przoduje na rynku Europejskim pod względem produkcji amfetaminy. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii wprowadza działania profilaktyczne mające na celu zminimalizowanie popytu na substancje odurzające oraz redukcje szkód spowodowanych ich zażywaniem. Monitoring zjawiska używania nielegalnych substancji psychoaktywnych prowadzony jest w Polsce od lat 70-tych XX wieku, który ma na celu ocenę rozmiaru problemu, zaobserwowanie jego poziomu. Ostatnie badania z 2015 roku przeprowadzone dla ESPAD wskazują na wzrost używania środków psychoaktywnych na tle wyników z poprzednich lat. Otrzymane wyniki z ankiet zostały zestawione z porównawczo z wynikami z 2011 roku.

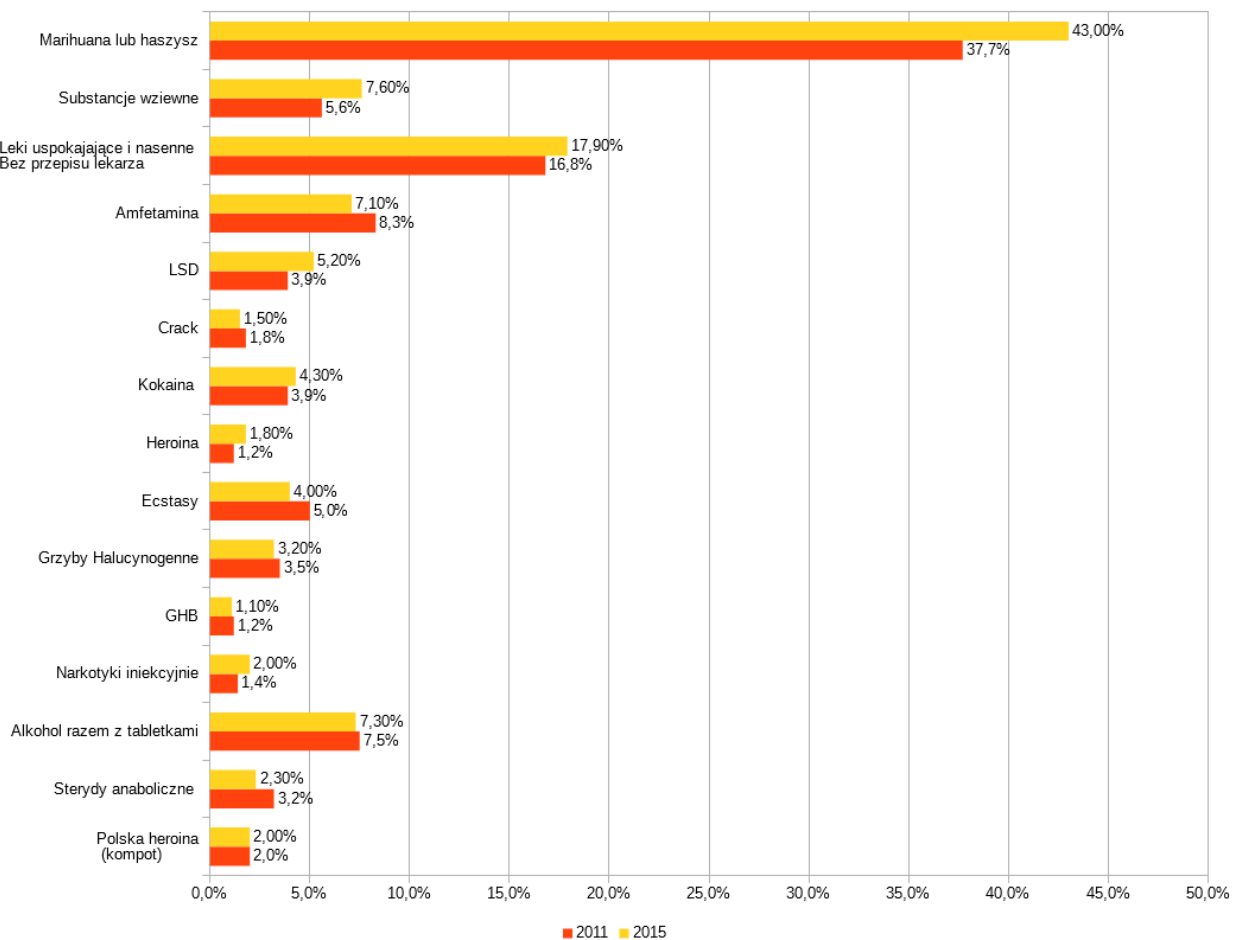
Gdzie można kupić narkotyki?

Otrzymane wyniki wskazują że ponad połowa z badanych w wieku 15-18 lat wie gdzie może kupić narkotyki co obrazuje powyższy wykres. Chłopcy deklarują łatwiejszy dostęp do narkotyków niż dziewczęta. W porównaniu do lat wcześniejszych odnotowano tendencje wzrostową.

Używanie substancji kiedykolwiek w życiu

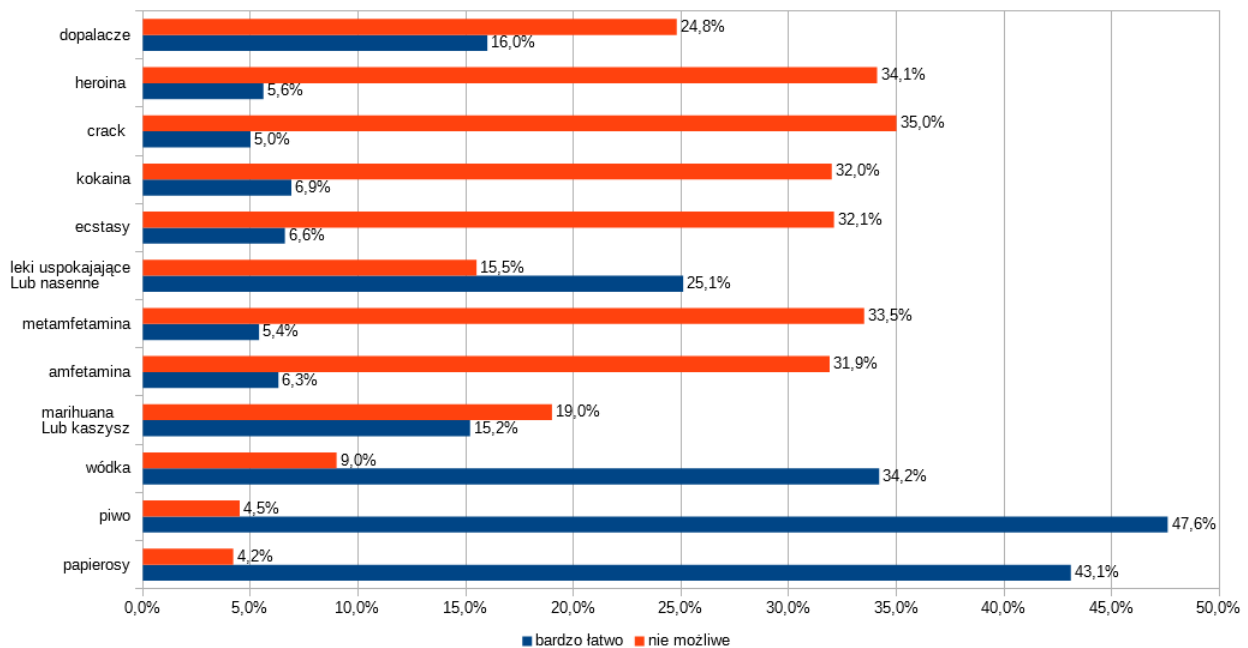
Poniższy wykres przedstawia rodzaje substancji odurzających, z którymi młodzież ankietowana eksperymentowała.

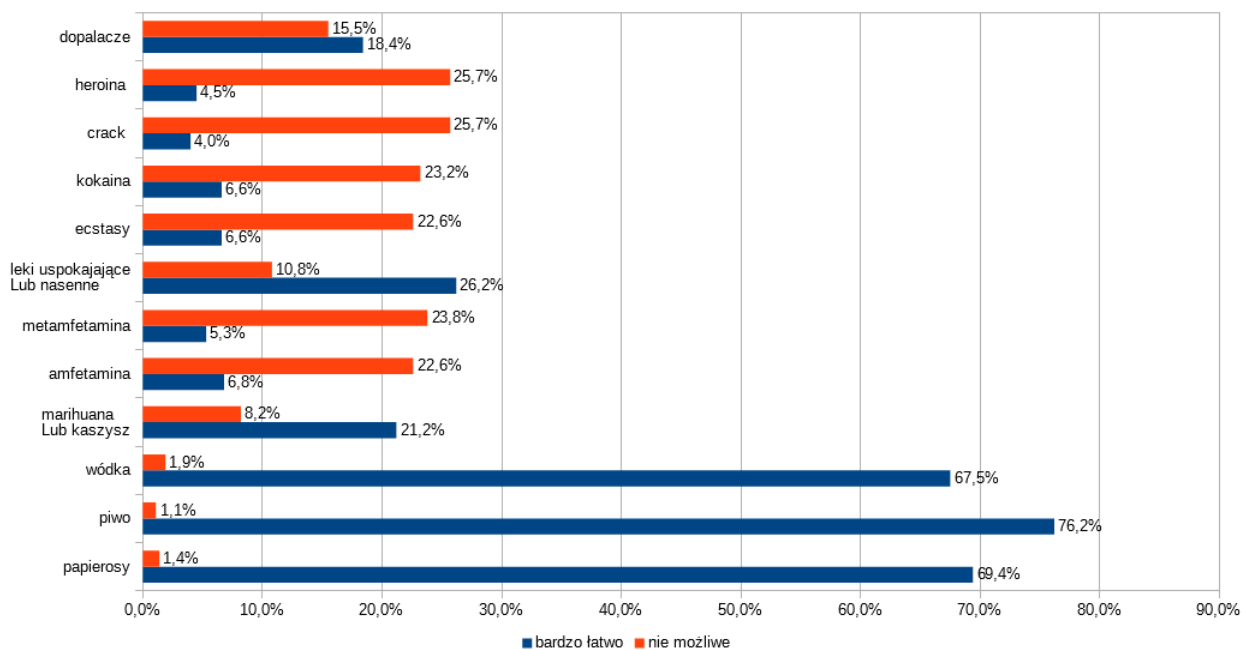

Jak można zaobserwować największe zainteresowanie wśród młodzieży, bo aż 43% przypadło dla marihuany i haszyszu w porównaniu do lat ubiegłych widać tu znaczny wzrost w tej grupie wiekowej. Niepokojący jest również wzrost eksperymentowania z lekami uspokajającymi i nasennymi oraz mieszanie ich z alkoholem, jak wiadomo takie próby niejednokrotnie kończą się poważnymi problemami zdrowotnymi czy nawet śmiercią. Widoczny jest również wzrost konsumpcji substancji pobudzających takich jak amfetamina czy kokaina.

Dostępność poszczególnych substancji na Polskim rynku

W młodszej grupie badanych, to jest w wieku 15-16 lat, najłatwiej dostępne substancje odurzające to papierosy (43,1%) i alkohol (40%) natomiast najtrudniej dostępne są crack (5%) i heroina (5,6%). Porównując do lat wcześniejszych zarówno alkohol jak i papierosy odnotowują spadek. W 2003 roku aż 71,9% ankietowanych stwierdziło, że papierosy są bardzo łatwo dostępne, a 60% tak samo wypowiadało się na temat alkoholu. Spory wzrost odnotowały leki uspokajające z ostatnich badań z 2015 roku 25,1%, a w roku 2007 16,5% młodszej grupy uznało je jako łatwe do zdobycia.

W grupie starszej, to jest 17-18 lat, najłatwiej dostępne są papierosy (69,4%) oraz alkohol (71%). Do najbardziej dostępnych ankietowani zaliczyli crack (4%) i heroinę (4,5%), co plasuje się podobnie jak w młodszej grupie. Biorąc pod uwagę raporty z lat wcześniejszych możemy zauważyć spadek dostępności alkoholu, który w roku 2003 przez 89,5% młodzieży szkół ponadgimnazjalnych był uznawany za bardzo łatwy.

Trudność w dostępie do narkotyków

Według badanych najłatwiej dostępnymi zarazem najczęściej proponowanymi substancjami odurzającymi są kolejno papierosy, alkohol, marihuana oraz dopalacze i amfetamina. Substancjami najtrudniejszymi do zdobycia są szalwia wieszczą, DXM oraz „poppersy”.

Dopalacze w Polsce

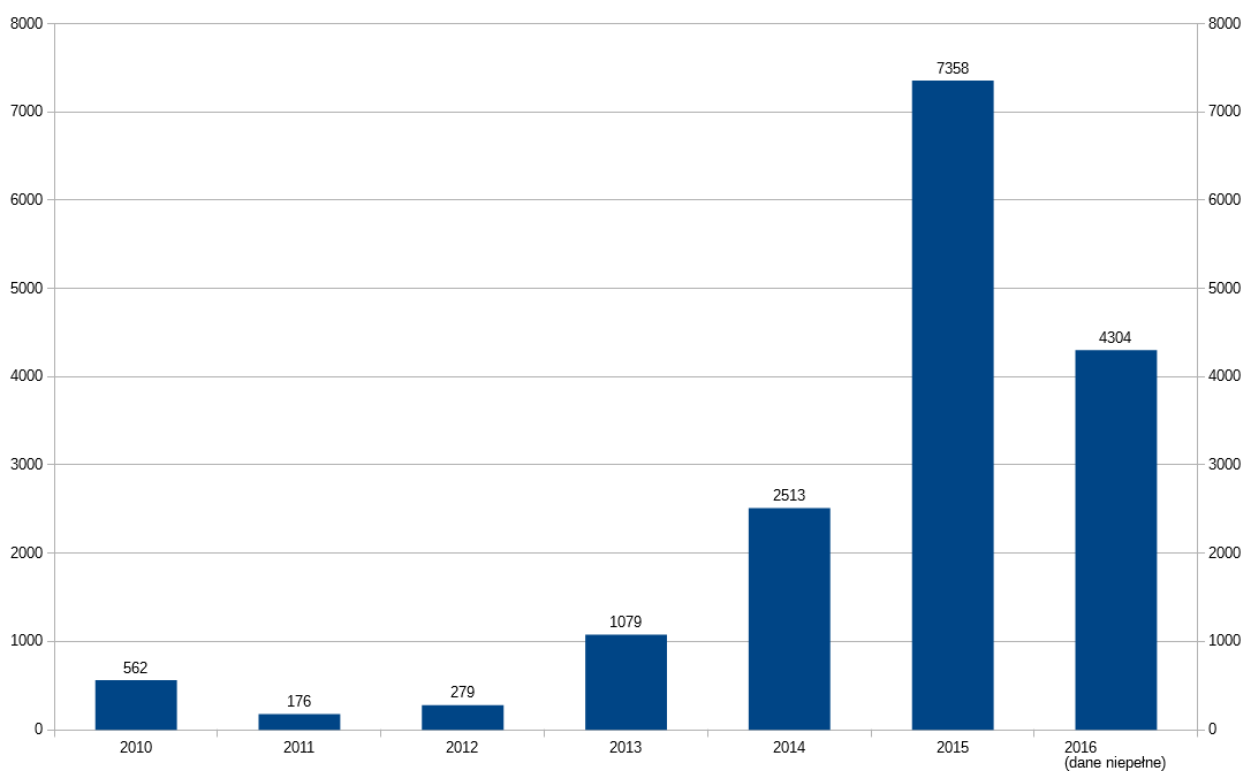
Smart drugs, legal highs, czy też nowe substancje psychoaktywne wszystkie te nazwy opisują dopalacze, które są balansującymi na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. Na szerszą skalę w Europie znane są od połowy lat 80 ubiegłego wieku, w Polsce problemem stały się na początku XXI wieku.

Po wprowadzeniu zmian legislacyjnych dotyczących zakazu wytwarzania, wprowadzania do obrotu oraz reklamy tak zwanych środków zastępczych w 2010 roku, dzięki którym udało się ograniczyć

sprzedaż dopalaczy. Jednak nie na długo bo już w 2014 roku Polska stała się jednym z największych punktów sprzedaży stacjonarnej na rynku Europejskim.

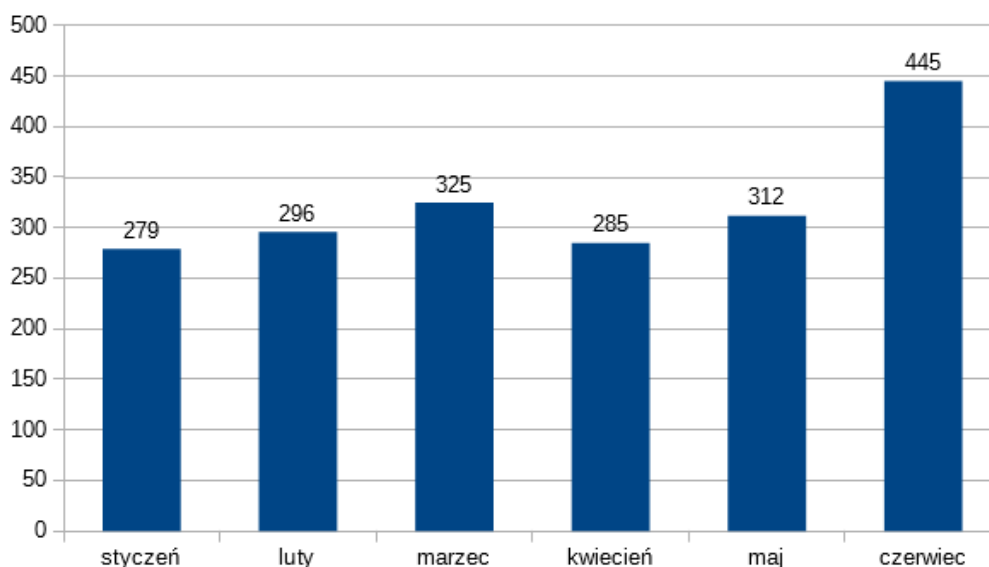
Od 2015 roku gwałtownie wzrosła liczba interwencji medycznych z powodu zatrucia dopalaczami. 20 lipca 2018 roku uchwalono ustawę, która zrównuje nowe substancje psychoaktywne z narkotykami. Nowelizacja ta jest odpowiedzią na niewystarczającą walkę z dopalaczami, których zażywanie może powodować zatrucia, różnego rodzaju uszczerbki na zdrowiu a nawet śmierć. W Polsce dopalacze można kupić legalnie, sprzedawane są między innymi jako przedmioty kolekcjonerskie bądź nawozy do roślin.

Przypadki zatruc i podejrzeń zatruc dopalaczami w latach 2010 – 2016

Powyższe dane opracowane przez NIK na podstawie danych Głównego Inspektora Sanitarnego, Krajowego Konsultanta w Dziedzinie Toksykologii Klinicznej.

Liczba zgłoszonych zatruc dopalaczami w Polsce w pierwszej połowie 2018 roku

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 roku liczba zgłoszonych przypadków zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi wyniosła 1942 osoby, z czego 471 odnotowano w województwie śląskim. W tym samym czasie z tego powodu straciło życie 11 osób.

3. CZĘSTOCHOWA

Na terenie miasta występuje współpraca wielu podmiotów w celu określenia problemu narkomanii oraz jego zapobieganiu, wdrażania profilaktyki oraz pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Informacje pozyskane z podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

Akcja „STOP DOPALACZOM”

Od 2017 r. rozpoczęto akcję w środkach komunikacji miejskiej, ukierunkowaną na edukację w zakresie szkodliwości zażywania środków psychoaktywnych. Akcja została przeprowadzona dzięki współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym w Częstochowie oraz Agencją Citi Life Częstochowa. Spoty edukacyjne, zrealizowane przez PSSE w Częstochowie, ph. „STOP

DOPALACZOM” emitowane były na ekranach reklamowych środków transportu komunikacji miejskiej – w tramwajach i autobusach. Ta forma przekazu ma wysoką skuteczność i miała na celu dotarcie do szerokiej grupy odbiorców. Na potrzeby akcji „STOP DOPALACZOM” powstał spot edukacyjny, który emitowany jest na wielkoformatowych ekranach świetlnych na terenie miasta Częstochowy.

Co rok podczas wakacji w trakcie trwania imprezy masowej Hip Hop Elements w Częstochowie na telebimie emitowany był spot edukacyjny pt. „STOP DOPALACZOM”. Ta forma przekazu ma wysoką skuteczność i miała na celu dotarcie do szerokiej grupy odbiorców, głównie młodzieży uczestniczącej w imprezie. W festiwalu Hip Hop Elements w Częstochowie udział wzięło ok. 3000 osób.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje ” i „Bezpieczne Ferie”, PSSE w Częstochowie zwróciło się z prośbą do placówek oświatowych, Urzędu Miasta Częstochowy, Starostwa Powiatowego w Częstochowie oraz 16 Urzędów Gmin powiatu częstochowskiego o zamieszczenie informacji tekstowej i plakatów "Bezpieczne Wakacje", „Dopalacze Wypalacze groźne narkotyki” na stronach internetowych wspomnianych instytucji. Ponadto pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej w Częstochowie prowadzili działania informacyjno - edukacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień (m.in. dopalacze i narkotyki) w placówkach na terenie miasta oraz powiatu częstochowskiego, m. in. w bibliotekach miejskich, klubach spółdzielczych, ośrodkach wypoczynku letniego oraz obiektach rekreacyjnych. Akcje adresowano przede wszystkim do młodzieży, miały na celu podnoszenie świadomości oraz stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Przekazano materiały edukacyjne celem umieszczenia w widocznych miejscach dla ogółu społeczeństwa.

Aplikacja „Sprawdź się”

Urząd Miasta Częstochowy we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Częstochowie zrealizowały i wdrożyły do użytku aplikację dotyczącą profilaktyki zażywania środków psychoaktywnych. Aplikacja „Sprawdź się” zawiera informacje dotyczące działania tych substancji, jak również generuje ostrzeżenia przy zażywaniu alkoholu lub innych środków psychoaktywnych (narkotyków i dopalaczy). Korzystając z aplikacji można również znaleźć odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, jak również bazę kontaktów instytucji i organizacji zajmujących się terapią uzależnień. W aplikacji można również znaleźć listę artykułów i linków do stron z informacjami na temat działania środków psychoaktywnych oraz ich rodzajów.

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program ARS adresowany jest do młodzieży szkół średnich. Na terenie Częstochowy realizowany jest przez 29 szkół ponadpodstawowych. Program ukierunkowany jest na profilaktykę w zakresie alkoholu, tytoniu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Wdrażany jest do szkół średnich poprzez organizowane szkoleń i warsztatów dla szkolnych koordynatorów programu, następnie program realizowany jest przy pomocy materiałów edukacyjnych, przekazanych nauczycielom podczas wspomnianych szkoleń. Główne punkty programu to przekazanie młodzieży informacji na temat konsekwencji zdrowotnych dla dziecka, którego matka piła alkohol podczas ciąży oraz zażywała narkotyki, (informacje dotyczące FAS), konsekwencji zdrowotnych dla osób palących papierosy oraz zażywających dopalacze i narkotyki, a także informacji o chorobach i uzależnieniach. W ramach wsparcia realizacji programu w szkołach pracownicy Inspekcji Sanitarnej wspólnie ze Strażą Miejską w Częstochowie prowadzą cykl spotkań, podczas których przekazywane są informacje na temat zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, działania Straży Miejskiej w celu eliminacji źródeł takich zagrożeń oraz prezentowane są metody pracy strażników ze specjalnie wyszkolonym psem do wykrywania narkotyków. Pracownicy Inspekcji Sanitarnej po przeprowadzonych pogadankach dla uczniów prowadzą krótkie zajęcia z użyciem narkogogli i alkogogli. Cykl zajęć cieszy się dużym zainteresowaniem wśród uczniów, dlatego zaplanowano kolejne spotkania w częstochowskich szkołach.

Kampania Białych Serc

Od kilku lat Częstochowa uczestniczy w kampanii społecznej, ogólnopolskiej Białych Serc. Symbolem Kampanii są białe serduszka. Co roku inne jest hasło Kampanii, każde związane z uzależnieniami i promocją zdrowego stylu życia, bez narkotyków i innych uzależnień. Miasto Częstochowa oraz szkoły i inne placówki na terenie miasta aktywnie włączają się w Kampanię. W szkołach organizowane są różne zajęcia, w różnej formie. Również Urząd Miasta organizuje spotkania połączone z akcją profilaktyczną dla mieszkańców w postaci rozdawania balonów, lizaków - białych serc, aby zwrócić uwagę na występujący problem uzależnień.

Placówki oświatowe

W zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowanych w 2018 roku w szkołach publicznych podległych Wydziałowi Edukacji przeprowadzono ogółem 846 szkoleń i warsztatów tematycznych, 1669 pogadanek (najczęściej w ramach lekcji wychowawczych), 455 imprez, eventów, debat publicznych oraz działań polegających na uczestnictwie w lokalnych lub ogólnopolskich akcjach profilaktyki narkotykowej np. kampanii społecznej „Białych Serc”. W szkolenia i warsztaty - zarówno

dla uczniów, jak i nauczycieli – zaangażowane były lokalne stowarzyszenia związane z problematyką przeciwdziałania narkomanii (m.in. Monar, Powrót z U), Powiatowa Stacja „SANEPID” w Częstochowie, MOPS Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych oraz ośrodki zamiejscowe np. Centrum Innowacyjnej Profilaktyki Epsilon z Bielska – Białej.

Skala i rodzaj zaangażowania w przedsięwzięcie z zakresu profilaktyki uzależnień jest indywidualną sprawą poszczególnych szkół, ale jako element Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii – prowadzenie działań w tym zakresie jest sugerowane i monitorowane przez Wydział Edukacji.

Szkolenia dla szkolnych koordynatorów programów profilaktyki zdrowotnej

Na początku każdego roku szkolnego organizowane są szkolenia dla szkolnych koordynatorów programów „Smak życia, czyli debata o dopalaczach” oraz „Ars, czyli jak dbać o miłość” oraz „Bieg po zdrowie”. Szkolenia organizowane są we współpracy z Samorządowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli oraz Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Częstochowie. Podczas szkoleń koordynatorom przedstawiane są założenia programowe, harmonogram realizacji programu, jak również przekazane są materiały edukacyjne do realizacji programów. W dalszej części spotkań koordynatorzy uczestniczą w warsztatach na temat uzależnień oraz zajęciach, podczas których przedstawiane są zasady realizacji programów metodą projektu i omawiane przykładowe scenariusze zajęć. Szkolenia prowadzą pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Stowarzyszenia MONAR, Samorządowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli oraz Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Częstochowie.

W ramach działań dot. profilaktyki uzależnień Inspekcja Sanitarna w Częstochowie oraz Urząd Miasta ogłaszają konkurs fotograficzno-plastyczny pod hasłem „UZALEŻNIENIOM - STOP”, których adresatami jest młodzież starszych klas szkół podstawowych oraz szkół średnich. Konkurs służy edukacji młodzieży i realizowany był w ramach akcji informacyjno - edukacyjnej na temat profilaktyki ukierunkowanej na przeciwdziałanie używania środków uzależniających, m. in. dopalaczy. Podsumowanie konkursu oraz wystawa prac pokonkursowych odbywa się w Ratuszu Miejskim oraz Ośrodku Promocji Kultury Gaude Mater w Częstochowie. Zwycięzcy otrzymują dyplomy oraz nagrody rzeczowe. Finał konkursu wzbogacany jest też o wykład dotyczący środków psychoaktywnych oraz występ artystyczny.

Działania kontrolne

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna na bieżąco prowadzi działania nadzorcze w zakresie wprowadzania do obrotu handlowego środków zastępczych tzw. „dopalaczy”. Z uwagi na fakt, że rynek nowych narkotyków stale się rozwija

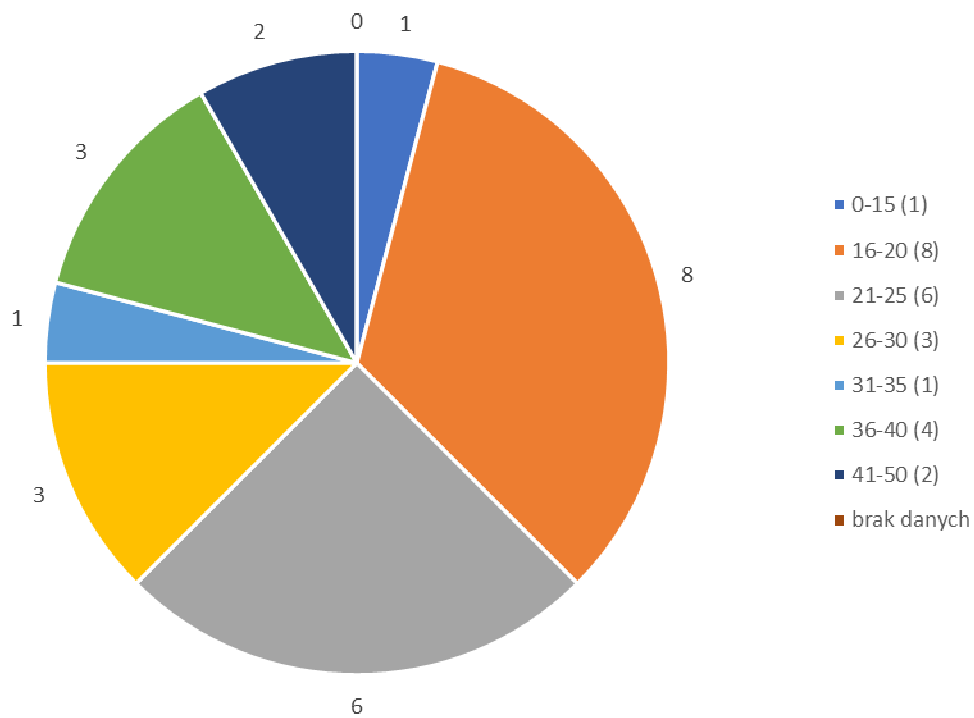
i możliwości syntezy nowych związków są praktycznie nieograniczone, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny działając na rzecz ograniczenia dostępu do środków zastępczych, a co za tym idzie do eliminowania zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi ściśle współpracuje z organami Policji, Straży Miejskiej oraz Urzędu Celnego. Dotychczasowa wspólna działalność przyniosła wiele pozytywnych a nawet spektakularnych efektów.

W 2018 roku do chwili obecnej nie odnotowano wprowadzania do obrotu handlowego środków zastępczych w żadnym z punktów handlowych usytuowanych na terenie miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego. W roku 2017 działały dwa punkty handlowe na terenie miasta Częstochowy w których zachodziło podejrzenie wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Punkty te zamknięto a w stosunku do jednego usytuowanego na ulicy Bardowskiego 44 do którego 04.09.2017 roku nastąpiło siłowe wejście i zabezpieczenie 609 sztuk środków zastępczych tzw. dopalaczy toczy się postępowanie prokuratorskie.

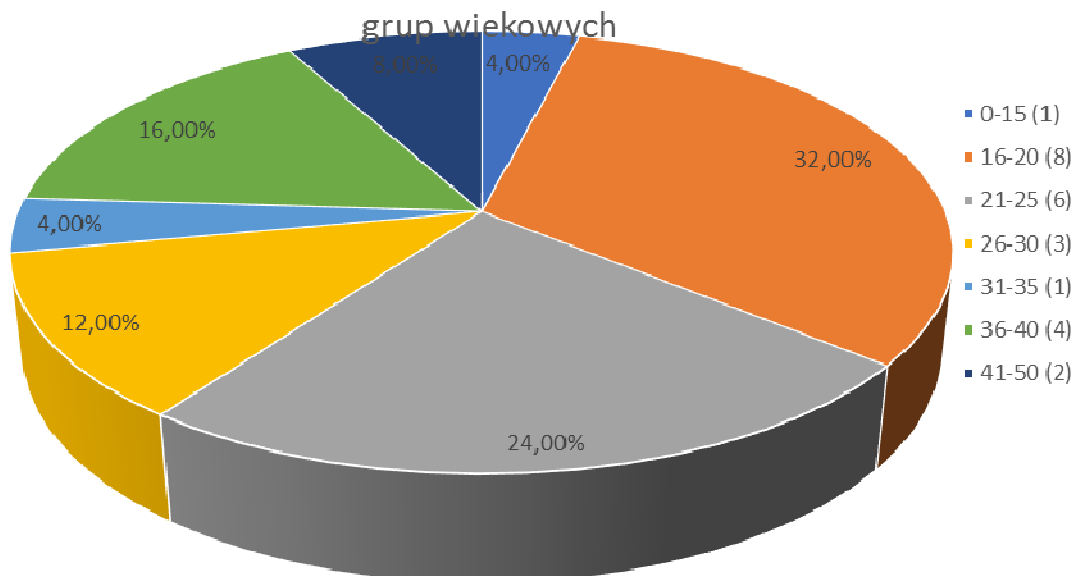
Monitorowanie zatruć nowymi narkotykami odbywa się na bieżąco. Na chwilę obecną zgłoszonych zostało 7 podejrzeń zatruć środkami zastępczymi tzw. „dopalaczami”. Natomiast w 2017 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej zgłoszono 228 podejrzeń zatruć środkami zastępczymi tzw. „dopalaczami”.

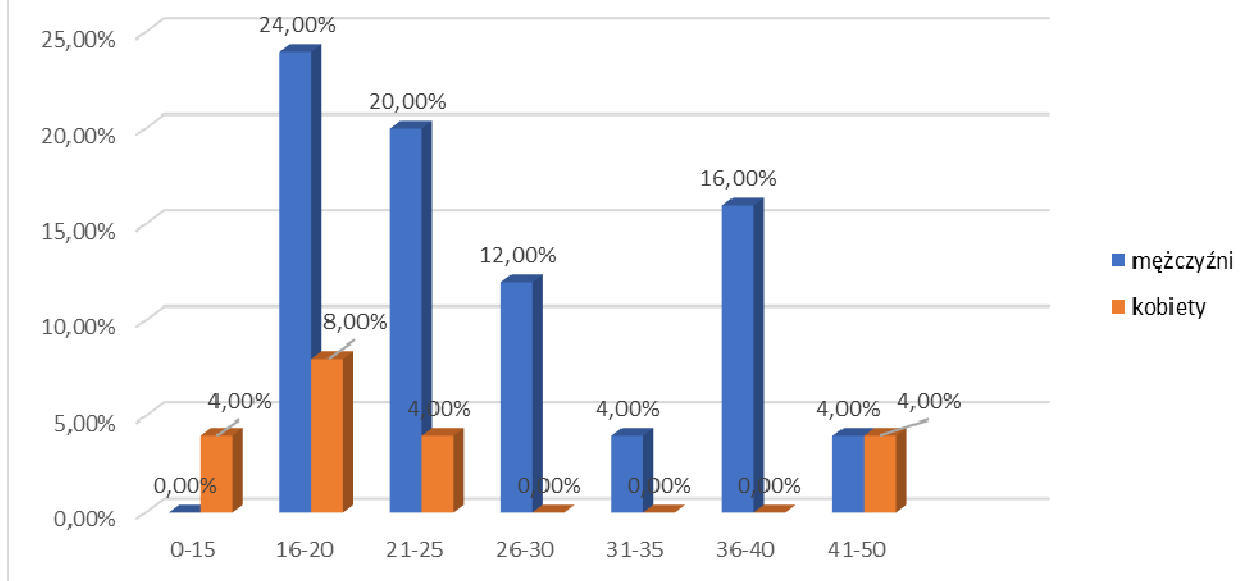
Podejrzenia zatruc/zatrucia środkami zastępczymi w mieście Częstochowa i powiecie częstochowskim w 2018 r. wg. grup wiekowych

Rozkład procentowy podejrzeń zatruc środkami zastępczymi w mieście Częstochowa i powiecie częstochowskim w 2018 r. wg. grup wiekowych

Rozkład procentowych podejrzeń zatruc środków zastępczymi w mieście Częstochowa i powiecie częstochowskim w 2018 r. wg grup wiekowych i płci

Komenda Miejska Policji w Częstochowie

	2016	2017	2018 (do 30.06.18)
Liczba przestępstw stwierdzonych z UoPN	347 (w tym 26 czynów popełnionych przez nieletnich)	360 (w tym 25 czynów popełnionych przez nieletnich)	240 (w tym 6 czynów popełnionych przez nieletnich)
Liczba kontroli miejsc zagrożonych	479	303	278
Liczba spotkań profilaktyczno-edukacyjnych	383	933	453

Z posiadanych danych statystycznych, którymi dysponuje Komenda Miejska Policji w Częstochowie wynika, iż zagrożenie problematyką narkomanii dotyczy wszystkich placówek oświatowych, są one jednakowo narażone na występowanie powyższego zjawiska. Najbardziej jednak narażona jest młodzież grupująca się w miejscach takich jak: puby, kluby, dyskoteki, kawiarenki internetowe, siłownie, okolice blokowisk: klatki schodowe, piwnice. Zażywanie narkotyków w coraz większym stopniu dotyczy osób z rodzin dobrze sytuowanych, a nie tylko rodzin patologicznych, bądź biednych.

Trudnością w zwalczaniu przestępczości narkotykowej jest hermetyczność środowiska oraz lęk przed współpracą z organami ścigania. Nieletni chcąc pozyskać środki finansowe na zakup narkotyków, czy też środków psychoaktywnych dopuszczają się różnego rodzaju czynów karalnych.

Straz Miejska

W związku z zagrożeniami dotyczącymi handlu narkotykami i „dopalaczami” strażnicy miejscy dokonali:		Liczba kontroli		
l.p	Rok	2016	2017	Do VI 2018
1.	kontrole miejsc koncentracji i przebywania młodzieży	540	3127	1422
2.	kontrole szkół pod kątem rozprowadzania substancji niedozwolonych	78	258	79
3.	kontrole miejsc gromadzenia się subkultur młodzieżowych	184	722	213

Ponadto wspólnie z Komendą Miejską Policji Wydziałem Ruchu Drogowego na terenie miasta przeprowadzono akcje:		Liczba kontroli		
l.p	Rok	2016	2017	Do VI 2018
1.	„Alkohol i Narkotyki” (wspólne kontrole z policją WRD KMP)	6 akcji	1akcja	0 akcji

DZIAŁANIA Z UDZIAŁEM PSA SŁUŻBOWEGO WYSZKOLONEGO DO WYKRYWANIA NARKOTYKÓW		2016r	
Lp.	Rodzaj DZIAŁAŃ	Liczba kontroli	Liczba osób ujętych
1.	Współpraca z funkcjonariuszami policji	12	10
2.	Działania profilaktyczne na terenie szkół	34	0
3.	Inne - akcja „Tarcza”	1	0
4.	Ujęcie osoby posiadającej narkotyki	1	1
5.	Działania profilaktyczne z policją na terenie szkół	2	0
SUMA:		50	11

DZIAŁANIA Z UDZIAŁEM PSA SŁUŻBOWEGO WYSZKOLONEGO DO WYKRYWANIA NARKOTYKÓW		2017r	
Lp.	Rodzaj DZIAŁAŃ	Liczba kontroli	Liczba osób ujętych
1.	Współpraca z funkcjonariuszami policji	16	0
2.	Działania profilaktyczne na terenie szkół	28	0
3.	Działania profilaktyczne z policją na terenie szkół	1	0
SUMA:		45	0

DZIAŁANIA Z UDZIAŁEM PSA SŁUŻBOWEGO WYSZKOLONEGO DO WYKRYWANIA NARKOTYKÓW		2018r do VI	
Lp.	Rodzaj DZIAŁAŃ	Liczba kontroli	Liczba osób ujętych
1.	Współpraca z funkcjonariuszami policji	11	3
2.	Działania profilaktyczne na terenie szkół	9	0
3.	Działania profilaktyczne z policją na terenie szkół	0	0
SUMA:		20	3

Przeprowadzenie prelekcji i spotkań z młodzieżą w szkołach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych w zakresie szkodliwości zażywania środków narkotykowych, „dopalaczy” oraz odpowiedzialności prawnej – realizacja głównie w ramach prelekcji na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz chemicznej regulacji uczuć z uwzględnieniem tzw. „dopalaczy”. Zajęcia mają zadanie refleksyjnej próby odpowiedzi na 2 pytania – dlaczego niektórzy sięgają po narkotyki i w jakim celu je zażywają?. Skuteczność oddziaływań profilaktycznych realizowano m.in. poprzez multidyscyplinarność ekspertów instytucjonalnych zapraszanych do współpracy (Straż Miejska – przewodnik psa służbowego, Sanepid – dopalacze, specjalista nowych technologii – cyberprzemoc) i multimedialną formułę przekazu. Wzmacniano samoświadomość, samokontrolę oraz umiejętności społeczne młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem zasad asertywnej odmowy w przypadkach presji grupy. W ramach profilaktyki używek uwagę zwrócono na zapobieganie występowaniu zachorowań ryzykownych i niebezpiecznych, odnosząc się przy tym zarówno do czynników chroniących (wzmocnienie wpływu i samokontroli jednostki), jak i indywidualnych oraz środowiskowych czynników ryzyka (tu osłabienie wpływu np. poprzez dekodowanie potocznych poglądów tzw. mitów na temat alkoholu, narkotyków, nikotyny oraz właściwego rozumienia przekazu medialnego np. reklam alkoholi niskoprocentowych).

ROK	Liczba spotkań	Liczba uczestników
2016	7	595
2017	28	3283
Do VI 2018	34	1821

GLÓWNE SPRAWY PRZEKAZANE POLICJI PRZEZ STRAŻ MIEJSKĄ W RAMACH BIEŻĄCEJ WSPÓŁPRACY z podziałem na lata:

Sprawy przekazane jednostkom policji			
Lp.	Rodzaj przekazanej sprawy	Liczba spraw	Liczba osób ujętych
2016 rok			
1.	Posiadanie narkotyków	6	8
2.	Osoby po spożyciu dopalaczy/narkotyków	3	3
Suma:		9	11
2017 rok			
1.	Sprzedaż dopalaczy	2	2
2.	Zakup dopalaczy/ posiadanie	14	15
3.	Posiadanie narkotyków	8	9
4.	Osoby po spożyciu dopalaczy/narkotyków	1	1
5.	Nielegalna uprawa konopi	1	0
Suma:		26	27
2018 rok do VI			
1.	Osoba po zażyciu dopalaczy	2	2
2.	Zakup dopalaczy	1	1
3.	Posiadanie narkotyków	2	2
4.	Posiadanie narkotyków	1	2
Suma:		6	7

GLÓWNE SPRAWY PRZEKAZANE POLICJI PRZEZ STRAŻ MIEJSKĄ W RAMACH BIEŻĄCEJ WSPÓŁPRACY - NIELETNI			
		Liczba spraw	Liczba osób ujętych
2016 rok			
1.	Użycie „dopalaczy” przez nieletniego	1	1
2017 rok			
	Brak czynności	-	-
2018 rok do VI			
	Brak czynności	-	-

Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej

„Pomagamy dzieciom poznawać świat bez narkotyków” – program profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży, finansowany przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii i Urząd Miasta Częstochowy.

W ramach programu objęto pomocą :

W roku 2016 – 76 osób w tym 44 dzieci i młodzieży, a 32 – to rodzice.

W roku 2017 – 59 osób w tym dzieci i młodzieży 48, a rodziców 11.

Program wczesnej interwencji FreD - skierowany do młodych osób które zostały przyłapane na używaniu narkotyków lub alkoholu, finansowany przez Urząd Miasta Częstochowy. Realizacja od 07.05.2018

W ramach programu planujemy objąć pomocą 40 osób. Do 30 czerwca zrealizowano:

- uruchomiono telefon komórkowy obsługujący program FRED (tel. 726386838),
- przyjmowane są zgłoszenia do programu i rozpoczęła się rekrutacja do grup,
- przygotowano dokumentację (ankiety wstępne i końcowe),
- trwa promocja programu FRED i współpraca z partnerami kierującymi do programu.

„Biegniemy po trzeźwe życie ” – maraton im. M. Kotańskiego zorganizowany w ramach programu na rzecz dzieci i młodzieży *„Profilaktyka poprzez sport”* , finansowany przez Urząd Miasta Częstochowy. Realizacja w latach 2016 i 2017.

Liczba osób:

W 2016 r liczba osób uczestniczących w treningach biegowych oraz siłowych – 40 osób, liczba uczestników Biegu im. M. Kotańskiego – 127 osób,

W 2017 r. liczba osób uczestniczących w treningach biegowych oraz siłowych – 80 osób, liczba uczestników III Biegu im. M.Kotańskiego – 127 osób.

„Fajny ze mnie dzieciak ” – program skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, finansowany przez UM Częstochowa. W ramach programu objęto pomocą w 2018 r. (do 30.06.) - 15 osób.

„Rodzina bez Uzależnień” - program stanowiący uzupełnienie oferty dla dzieci i młodzieży pn. *„Pomagamy Dzieciom Poznawać Świat bez Narkotyków”*, współfinansowany przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach. 2016 r. W ramach programu objęto pomocą 90 osób.

„*Lepiej grać niż brać*” – projekt skierowany do dzieci i młodzieży, promujący aktywne formy spędzania czasu wolnego oraz zdrowego stylu życia poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, finansowany przez Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w 2016r. i Urząd Miasta Częstochowy w 2017 r.

W 2016 roku – 50 osób , 2017 roku – 40 osób.

Prowadzenie placówki opiekuńczo wychowawczej wsparcia dziennego „*Świetlica Socjoterapeutyczna "Ludki z Blaszaney Budki"*” - zadanie z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Wsparcie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, finansowane przez Urząd Miasta Częstochowy od 1996 do nadal. Dzieci w placówce objęte są pomocą w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i jest to pomoc indywidualna oraz zajęcia grupowe. W ramach programu objęto pomocą w roku 2016 – 50 dzieci, a w 2017 - 50 dzieci, w 2018 – 50 dzieci.

Prowadzenie „*Całodobowej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Przystanek Bardo"*” – poprzez zapewnienie opieki i wychowania dzieciom powyżej 10 lat, finansowane przez Urząd Miasta Częstochowy. Dzieci w placówce objęte są pomocą w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Jest to pomoc indywidualna i zajęcia grupowe.

Prowadzenie *Częstochowskiego Centrum Interwencji Kryzysowej* – w ramach zadania "Jesteśmy blisko Ciebie" poprzez zapewnienie mieszkańcom Częstochowy bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej w sytuacjach kryzysowych, a w szczególnych przypadkach schronienia. Zadanie jest finansowane przez Urząd Miasta Częstochowy. W ramach programu dostępna jest pomoc konsultanta do spraw uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Głównym celem konsultacji jest motywowanie klientów do terapii.

„*CZĘSTOCHOWSKI TELEFON ZAUFANIA*“ – projekt prowadzony w ramach zadania „Pomoc jest blisko Ciebie”, finansowany przez Urząd Miasta Częstochowy. W 2016 r. przeprowadzono 635 rozmów dotyczących uzależnień.

Młodzieżowy Ośrodek Leczenia Uzależnień (MOLU) – placówka finansowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia od 1996 r. do nadal.

W roku 2016 - 122 osób.

W roku 2017 – 90 osób.

W roku 2018 do 30.06 – 50 osób.

Projekt HOSTEL LOVE - finansowany przez KBdsN jako program postrehabilitacyjny dla pacjentów którzy ukończyli terapię w MOLU.

„**KONTRANET**” - program opieki i terapii patologicznych hazardzistów, osób z innymi uzależnieniami behawioralnymi, ich bliskich i rodzin. Program finansowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach programu objęto pomocą w 2017 – 70 osób, a w 2018 - 67 osób.

HOSTEL NA REJTANA – celem programu była rehabilitacja oraz reintegracja społeczna i zawodowa osób uzależnionych od narkotyków. Pomocą objęto 38 osób w 2017 roku.

Działalność profilaktyczna MKRPA w 2018 roku

Istotną rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych odgrywa działalność profilaktyczna. W jej ramach Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze (w tym z organizacjami pozarządowymi) organizuje lub współorganizuje wiele przedsięwzięć profilaktycznych kierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców miasta. W roku 2018 były to:

- 1) zajęcia dla dzieci i młodzieży w 25 funkcjonujących w mieście placówkach wsparcia dziennego (rocznie uczęszcza do nich ok. 800 dzieci), których działalność ukierunkowana jest na rozwój wychowanków, a w szczególności na prowadzenie profilaktyki uzależnień, poszerzanie zainteresowań i uzdolnień poprzez zajęcia artystyczno-manualne, promowanie zdrowia i rozwój fizyczny poprzez zajęcia sportowo-ruchowe oraz gry zespołowe, dożywianie oraz przeciwdziałanie przestępczości nieletnich;
- 2) praca środowiskowa na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i uzależnieniami, np. „streetworking”, działalność podwórkowa,

- 3) program „Profilaktyka poprzez sport”, mający na celu zapobieganie uzależnieniom, promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- 4) kampanie profilaktyczno-interwencyjne i przedsięwzięcia na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży i podawania alkoholu, ograniczenia rozmiarów zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym organizacja szkolenia dla sprzedawców, przeprowadzenie badań „tajemniczego klienta” w sklepach, lokalach gastronomicznych i na stacjach paliw, diagnozujących zjawisko sprzedaży alkoholu niepełnoletniej młodzieży oraz nietrzeźwym kierowcom;
- 5) program profilaktyczny „Młodość bez Uzależnień”, mający m.in. na celu podniesienie wśród młodzieży poziomu wiedzy o konsekwencjach i zagrożeniach wynikających z używania środków psychoaktywnych, obejmujący m.in.:
  - konkurs na Małe Formy Teatralne „Młodość bez uzależnień” dla młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
  - rekomendowaną przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii sztukę teatralną pt. „Dopalacze. Siedem Stopni Donikąd” dla ok. 800 uczniów częstochowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, wystawianą 26 lutego 2018 r. w Miejskim Domu Kultury,
  - rekomendowany przez PARPA program profilaktyczno-wychowawczy „EPSILON” dla 86 oddziałów siódmych klas częstochowskich szkół podstawowych, realizowany do 20 czerwca 2018 r., a od 1 września 2018 r. w 113 oddziałach klas pierwszych częstochowskich szkół ponadgimnazjalnych,
  - działalność Młodzieżowych Akademii Życia (dalej: MAŻ) funkcjonujących w 17 częstochowskich szkołach podstawowych, realizujących projekt profilaktyczno-wychowawczy, polegający na prowadzeniu zajęć rozwijających zainteresowania i pasje dzieci i młodzieży, promujących aktywne, społecznie akceptowane formy spędzania wolnego czasu, wskazywaniu alternatywy dla zażywania środków psychoaktywnych oraz wzmocnieniu wiary we własne możliwości i kształtowaniu umiejętności kreowania własnej przyszłości, w oparciu o pozytywne wzorce;
- 6) zorganizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym, zdrowotnym i ekologicznym dla 170 dzieci z rodzin z problemem uzależnień;
- 7) „Częstochowskie Dni Profilaktyki”, w ramach których zrealizowano:
  - happening, w którym uczestniczyło ok. 200 osób,
  - „Miejską Grę Profilaktyczną” dla ok. 150 dzieci z placówek wsparcia dziennego; odbyła się 23 sierpnia 2018 r. w Ośrodku Wypoczynkowo-Rehabilitacyjnym w Olsztynie koło Częstochowy oraz 28 sierpnia 2018 r. w Szkole Podstawowej Nr 8 w Częstochowie,

- cykliczne spotkania przedstawicieli Partnerstwa Aktywności Lokalnej „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy”.

Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”

W okresie realizacji programu od 01.01.2018 do 30.06.2018 podjęto następujące zadania:

- 1) Program CANDIS adresowany do problemowych użytkowników narkotyków pt. "Konopne wybory II";
- 2) Program reintegracji społecznej i zawodowej adresowany do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych pt. "NA NOWO";
- 3) Program terapeutyczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu pn. "RAZEM";
- 4) Program wsparcia działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych "Wiolinowa 2018".

W czasie realizacji ww. programów Towarzystwo stwierdziło i zarejestrowało 120 przypadków osób uzależnionych oraz 79 przypadki osób eksperymentujących z różnego rodzaju środkami psychoaktywnymi.

W trakcie realizacji programów ujawnione przypadki negatywnych doznań i zachowań związanych z przyjmowaniem narkotyków potwierdzają, że uzależnienie jest przede wszystkim problemem rodziny. Niezbędne jest kontynuowanie już istniejących oraz wdrażanie kolejnych programów profilaktycznych i działań zapobiegających przypadkom narkomanii. Za konieczne należy uznać prowadzenie szerokiej działalności informacyjnej na temat szkodliwości narkotyków oraz sposobów wychodzenia z uzależnienia. Przedsięwzięcia te wymagają zaangażowania instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, działających w obszarze zapobiegania narkomanii, szkół i pedagogów oraz służb prewencyjnych.

ROK			
	2016	2017	01.01-30.06.2018
Ogólna liczba pacjentów	474	373	199
Wiek inicjacji narkotykowej	12	12	13
Liczba pacjentów zażywających substancji:			
Marihuana/Haszysz	14	19	15
Amfetamina	33	44	14
Substancje wziewne typu klej i rozpuszczalniki	6	2	6
Dopalacze	69	89	50
Naprzemienne przyjmowanie substancji w tym alkoholu	302	209	96
Inne środki	50	10	18

Stowarzyszenie Monar

Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Częstochowie realizuje od 2016 roku do 2018 następujące programy :

- Programy terapii kierowane do osób używających szkodliwie i uzależnionych od konopi oraz ich rodzin i bliskich
- Programy reintegracji społecznej i zawodowej adresowane do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych
- Działania z zakresu ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych ukierunkowanych na profilaktykę HIV, HCV, HBV i innych chorób zakaźnych wśród osób używających narkotyków
- Wspieranie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych
- Zapobieganie zakażeniom HIV/AIDS
- Wspieranie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych
- Program profilaktyki selektywnej
- Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV/HCV oraz podniesienie świadomości społecznej w zakresie ryzykownych zachowań
- Promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz zdrowego stylu życia poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych
- Wspieranie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Punkty konsultacyjno - diagnostyczne prowadzące anonimowo i bezpłatne badania w kierunku HIV połączone poradnictwem okołotestowym.

	ROK	2016	2017	2018
	Indywidualne porady w poradni	2910	3419	3632
	Porady lekarskie /psychiatryczne	1097	1221	1344
	Psychoterapia indywidualna	299	301	320
	Porady telefoniczne		1580	1530
	Skierowania do oddziału detoksykacyjnego		16	29
	Skierowania do stacjonarnych ośrodków terapii uzależnień		37	48

	ROK	2016	2017	2018
F11	Opiaty i opioidy	5	5	4
F12	Kanabinoidy i nowe substancje psychoaktywne zawierające kanabinoidy	61	65	73
F13	Inne leki uspokajające i nasenne	12	9	14
F14	Kokaina i jej pochodne	1	0	1
F15	Amfetamina i inne substancje stymulujące oraz nowe substancje psychoaktywne zawierające stymulanty	4	6	6
F18	Substancje wziewne	1	1	1
F19	Mieszane	248	260	226
F63.8 F 63.0	Inne uzależnienia behawioralne (zaburzenia nawyków i popędów) Hazard patologiczny	28	26	5

Określenie celów Programu Przeciwdziałania Narkomanii

- **Cel główny Programu**

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi

Wskaźniki

- liczba osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami, środkami psychoaktywnymi;
- liczba przestępstw popełnionych pod wpływem narkotyków środków psychoaktywnych.

Źródło weryfikacji

- dane z instytucji zajmujących się problematyką narkomanii oraz stosowania środków psychoaktywnych;
- statystyki policyjne;
- raport z badań ilościowych z zakresu spraw społecznych przeprowadzonych na terenie Miasta Częstochowy

Cele operacyjne uwzględniające elementy profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej zgodnie z poniższymi zestawieniami.

Cele operacyjne Programu

Cel operacyjny	Wskaźnik	Źródło pozyskania wskaźnika
<p>1. Podniesienie w społeczności lokalnej wiedzy na temat szkodliwości i przyczyn narkomanii poprzez prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej</p> <ul style="list-style-type: none"> Podniesienie poziomu wiedzy wśród nauczycieli, pracowników socjalnych i innych służb społecznych w zakresie rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskiem narkomanii i sposobów pomocy osobom zagrożonym narkomanią i ich rodzinom. Podniesienie stanu wiedzy wśród rodziców, opiekunów prawnych. Podniesienie stanu wiedzy na temat szkodliwości stosowanie środków psychoaktywnych, narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Poszerzenie działań edukacyjnych w zakresie zagrożeń narkomanią oraz wpływu narkotyków i innych środków psychoaktywnych (dopalaczy) na rozwój psychofizyczny, stan zdrowia i zagrożenie życia. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wydanych i rozpropagowanych publikacji oraz materiałów informacyjnych, liczba zorganizowanych akcji informacyjnych wraz z liczbą odbiorców, liczba szkoleń, warsztatów wraz z liczbą uczestników, liczba przeszkolonych nauczycieli, pracowników socjalnych i innych osób w zakresie przeciwdziałania narkomanii, liczba zajęć profilaktycznych dla rodziców wraz z liczbą uczestników, liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w działaniach objętych Programem, liczba szkoleń, warsztatów wraz liczbą uczestników, wysokość środków finansowych pozyskanych na działania przewidziane w Programie, 	<p>Sprawozdania jednostek i placówek realizujących Program</p>
<p>2. Zapewnienie dostępności do pomocy osobom dotkniętym i zagrożonym narkomanią oraz ich rodzinom.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie wiedzy na temat skali, struktury zjawiska narkomanii oraz zagrożenia narkomanią. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonym uzależnieniem i ich rodzin. <ul style="list-style-type: none"> Wzrost umiejętności oraz kompetencji zawodowych osób pracujących z osobami zagrożonymi narkomanią. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba programów profilaktycznych przeprowadzonych przez realizatorów Programu wraz z liczbą uczestników wysokość środków stanowiących dofinansowanie do programów profilaktycznych realizowanych na terenie miasta, liczba udzielonych porad i konsultacji, liczba dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców, opiekunów prawnych uczestniczących w programach profilaktycznych, liczba szkoleń i warsztatów wraz z liczbą uczestników, 	<p>Sprawozdania jednostek i placówek realizujących Program</p>
<p>3. Rozwój umiejętności psychospołecznych i udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na terenie miasta, liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach, liczba warsztatów i programów skierowanych do dzieci i młodzieży, 	<p>Sprawozdania jednostek i placówek realizujących Program</p>
<p>4. Podniesienie skuteczności działań profilaktyczno-prewencyjnych organizacji i instytucji współdziałających w zakresie przeciwdziałania narkomanii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wysokość środków przeznaczonych na działania profilaktyczne, liczba podjętych inicjatyw i działań prewencyjnych, 	<p>Sprawozdania jednostek i placówek realizujących Program</p>

Zadania Programu

Osiągnięciu celów Programu służyć będą określone zadania, podejmowane przez realizatorów Programu.

1. Zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Podnoszenie w społeczności lokalnej wiedzy na temat szkodliwości i przyczyn narkomanii”.

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
1.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej z zakresu narkomanii oraz używania innych środków psychoaktywnych (dopalacze)	Opracowanie, przygotowanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska narkomanii i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze) oraz form pomocy świadczonej osobom uzależnionym i ich rodzinom.	Liczba i rodzaj materiałów informacyjnych.	Urząd Miasta Częstochowy organizacje pozarządowe	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Edukacji- U M Wydział Polityki Społecznej UM	Środki własne jednostek realizujących Program	I kwartał w latach 2019 - 2022

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
2.	Propagowanie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz używania innych środków psychoaktywnych.	Włączanie się w działania informacyjne i akcje organizowane przez KBPN. Wsparcie finansowe programów. Organizowanie i wspieranie imprez, akcji, konkursów, spektakli teatralnych, happeningów związanych z profilaktyką narkomanii i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze).	Rodzaj prowadzonych akcji, liczba uczestników. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programów. Liczba imprez i liczba uczestników.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie Komenda Miejska Policji w Częstochowie Organizacje pozarządowe w (tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Edukacji- UM Straż Miejska w Częstochowie Wydział Polityki Społecznej UM Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet Miasta Częstochowy, fundusze zewnętrzne, środki własne jednostek realizujących Program	Sukcesywnie
3	Wymiana informacji z zakresu zapobiegania narkomanii.	Zaangażowanie mediów w działalność edukacyjno-informacyjną. Organizowanie spotkań integracyjnych podmiotów działających w obszarze problemów narkomanii i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze).	Liczba i rodzaj publikacji. Liczba spotkań wraz z liczbą uczestników.	Publikacje	Wszystkie jednostki realizujące Program	Środki własne jednostek realizujących Program	Sukcesywnie

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
4.	Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki.	Analiza potrzeb szkoleniowych. Organizowanie szkoleń, spotkań, warsztatów, rozwijających wiedzę i umiejętności w zakresie problemów narkomani i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze), dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów, rodziców, młodzieży.	Liczba szkoleń, spotkań, warsztatów wraz z liczbą uczestników. Liczba zrealizowanych programów szkoleniowych.	Sprawozdawczość jednostek organizujących	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Częstochowie Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi Wydział Polityki Społecznej UM	Środki własne jednostek realizujących Program	Sukcesywnie
5.	Wspieranie nauczycieli, opiekunów prawnych i rodziców w rozwijaniu działań profilaktycznych.	Pomoc dla placówek oświatowo- wychowawczych nauczycieli w zakresie przeciwdziałania zjawisku narkomanii i innych substancji psychoaktywnych (dopalacze). Konsultacje i zajęcia edukacyjne dla rodziców, opiekunów prawnych.	Liczba szkoleń, warsztatów dla kadry pedagogicznej wraz z liczbą uczestników. Liczba udzielonych porad	Sprawozdawczość jednostek organizujących	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Częstochowie Wydział Edukacji- UM Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi Komenda Miejska Policji w Częstochowie Straż Miejska w Częstochowie	Środki własne jednostek realizujących Program, Budżet Miasta Częstochowy, środki zewnętrzne	Sukcesywnie

2. Zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Zapewnienie dostępności do pomocy osobom dotkniętym i zagrożonym narkomanią oraz ich rodzinom”.

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
1.	Promowanie działalności organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania narkomanii.	Przygotowanie publikacji i materiałów zawierających informacje o instytucjach udzielających bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej Zamieszczenie informacji na stronach internetowych realizatorów Programu	Liczba publikacji i prowadzonych form informacji Stopień zainteresowania informacjami – liczba osób odwiedzających strony internetowe	Sprawozdawczość, strony internetowe	Wszystkie jednostki realizujące Program	Środki własne jednostek realizujących Program, fundusze zewnętrzne	Sukcesywnie
2.	Wspieranie programów profilaktycznych.	Dofinansowanie szkoleń, kursów, superwizji oraz programów specjalistycznych zwiększających kompetencje osób zajmujących się terapią i profilaktyką narkomanii.	Liczba dofinansowanych programów i działań wraz z liczbą odbiorców	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Wydział Edukacji- UM Wydział Polityki Społecznej UM Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Środki własne jednostek realizujących Program, budżet Miasta Częstochowy, środki zewnętrzne	Sukcesywnie
3.	Przeprowadzanie testów na obecność narkotyków i dopalaczy w organizmie.	Dofinansowanie programów przewidujących przeprowadzanie testów na obecność narkotyków w organizmie.	Liczba i rodzaj przeprowadzonych testów	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej)	Środki własne jednostek realizujących Program, budżet Miasta Częstochowy	Sukcesywnie

4.	Leczenie rehabilitacyjno-readaptacyjne i postrehabilitacyjne dla osób uzależnionych i po zakończonym leczeniu.	Kierowanie osób uzależnionych do placówek specjalistycznego leczenia w systemie stacjonarnym i ambulatoryjnym.	Liczba osób skierowanych do placówek specjalistycznych	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej)	Środki własne jednostek realizujących Program, NFZ	Sukcesywnie
5.	Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom i bliskim, w których występują problemy związane z uzależnieniem od narkotyków.	Konsultacje dla rodzin osób uzależnionych na temat możliwości leczenia. Udzielanie porad prawnych. Prowadzenie Częstochowskiego Telefonu Zaufania i Niebieskiej Linii.	Liczba odbytych konsultacji oraz udzielonych porad. Liczba osób zgłaszających się po pomoc.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej UM Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Środki własne jednostek realizujących Program, Budżet Miasta Częstochowy	Sukcesywnie
6.	Udzielanie wsparcia dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin.	Organizowanie spotkań, warsztatów socjoterapeutycznych oraz prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin.	Liczba inicjatyw wraz z liczbą uczestników.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej UM	Budżet Miasta Częstochowy, środki własne jednostek realizujących Program	Sukcesywnie

7.	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystywaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	Rozeznanie potrzeb, udzielanie pomocy i wsparcia.	Liczba rodzin zagrożonych narkomanią, korzystających z pomocy społecznej. Rodzaj i wysokość udzielonej pomocy.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe (w tym m.in.:Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej - UM Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet Miasta Częstochowy, środki własne jednostek realizujących Program	2019 - 2022
----	--	---	---	-----------------	--	--	-------------

3. Zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Rozwój umiejętności psychospołecznych i udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży”.

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
1.	Wspieranie programów dla dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych	Dofinansowania działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego: świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych oraz ognisk. Prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć w czasie ferii zimowych i wakacji letnich. Kontrola realizacji programów w placówkach.	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci objętych pomocą. Liczba zajęć wraz z liczbą dzieci w nich uczestniczących. Liczba przeprowadzonych kontroli.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Edukacji- UM Wydział Polityki Społecznej- UM Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet Miasta Częstochowy, środki własne jednostek realizujących Program, środki zewnętrzne	2019 - 2022
2.	Wspieranie programów profilaktycznych.	Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych, warsztatów z zakresu umiejętności psychospołecznych dla dzieci i młodzieży.	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, prowadzących zajęcia. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej - UM	Budżet Miasta Częstochowy, środki własne jednostek realizujących Program, fundusze zewnętrzne	Sukcesywnie

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
3.	Realizacja programów dla liderów młodzieżowych.	Organizacja warsztatów, spotkań edukacyjnych dla liderów młodzieżowych. Działania liderów w środowiskach zagrożonych.	Liczba warsztatów oraz liczba liderów młodzieżowych. Liczba inicjatyw podjętych przez liderów oraz liczba osób w nich uczestniczących	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej- UM	Budżet Miasta fundusze zewnętrzne, środki własne organizacji pozarządowych (Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej)	2019 - 2022

4. Zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego „Podniesienie skuteczności działań profilaktyczno -prewencyjnych organizacji i instytucji współdziałających w zakresie przeciwdziałania narkomanii”.

Lp.	Zadanie/ projekt	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizatorzy	Budżet	Termin
1.	Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.	Współpraca z jednostkami i placówkami prowadzącymi działalność profilaktyczną w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Organizowanie wspólnych spotkań, narad, konsultacji. Wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania narkomanii.	Liczba wspólnych inicjatyw. Liczba posiedzeń zespołów roboczych i problemowych. liczba dofinansowanych programów.	Sprawozdawczość	Wydział Zdrowia- UM Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie Organizacje pozarządowe (w tym m.in.: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "POWRÓT Z U", Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej) Wydział Polityki Społecznej-UM	Budżet Miasta Częstochowy, środki własne jednostek realizujących Program, fundusze zewnętrzne	2019 - 2022
2.	Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych.	Uaktywnienie współpracy szkół z Centrum Edukacyjno-Interwencyjnym, działającym przy Ośrodku Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie.	Liczba przeszkolonych nauczycieli.	Sprawozdawczość	Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi Wydział Edukacji- UM	Budżet Miasta Częstochowy	Sukcesywnie

Realizacja Programu i źródła jego finansowania

1. *Koordinator Programu*

Koordinatorem programu będzie Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Częstochowy we współpracy z Zespołem ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawować będzie Zespół ds. Przeciwdziałania Narkomanii powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Częstochowy.

2. *Realizatorzy Programu i partnerzy*

Realizatorami i partnerami programu będą:

1. Urząd Miasta Częstochowy:

- Wydział Zdrowia
- Wydział Polityki Społecznej
- Wydział Edukacji

2. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

3. Straż Miejska

4. Komenda Miejska Policji

5. Kuratorzy sądowi

6. Placówki oświatowe

7. Organizacje pozarządowe

8. Inne podmioty podejmujące zgodnie ze statutami i regulaminami działalność w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

3. *Źródła finansowania Programu*

Źródłami finansowania Programu będą:

- Budżet miasta Częstochowy
- Środki finansowe realizatorów Programu
- Środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych.

Monitoring i ewaluacja Programu

Realizacja Programu podlegać będzie stałemu monitorowaniu, którego celem będzie zbadanie poziomu realizacji podjętych działań.

Monitoring obejmować będzie następujące elementy:

- czas realizacji i zakres zaplanowanych działań;
- wysokość oraz źródło pochodzenia środków finansowych przeznaczonych na ich realizację;
- stan realizacji poszczególnych zadań ujętych w Programie.

Informacje pozwalające monitorować przebieg Programu będą przekazywane przez jego realizatorów do Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta Częstochowy w formie półrocznych i rocznych sprawozdań.

Na proces monitoringu składać się będą również kontrole w placówkach i instytucjach realizujących zadania oraz informacje uzyskane w trakcie spotkań Zespołu ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Niezależnie od prowadzonych działań monitorujących realizację Programu, dokonywana będzie jego okresowa ewaluacja, pozwalająca na ustalenie, jakie działania zostały podjęte w danym okresie funkcjonowania Programu oraz w jaki sposób wpłynęły one na realizację celów w nim zawartych. Przeprowadzeniu ewaluacji posłużą m. in. sprawozdania merytoryczne i finansowe dotyczące realizacji zadań zleconych, dofinansowanych z budżetu miasta Częstochowy. Ewaluacja Programu odbywać się będzie okresowo, po zakończeniu każdego roku.

Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ewaluację Programu będzie Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Częstochowy we współpracy z Zespołem ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Corocznie przygotowywane będzie sprawozdanie z realizacji działań w obszarze przeciwdziałania narkomanii, które następnie przekazane będzie do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Wnioski z raportu posłużą do weryfikacji celów i zadań zawartych w Programie i innych przedsięwzięć związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

Monitoring i ewaluacja Programu polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań przez Zespół ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz modyfikacji zadań w przypadku istotnych zmian, zachodzących w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

Tym samym Program pozostaje otwarty i może być poszerzony o inne zadania odpowiadające potrzebom mieszkańców Częstochowy.